

Prædiken til 14. søndag efter Trinitatis

Joh. 5,1-15

Anden tekstrække

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes:

Derefter var det en af jødernes fester, og Jesus drog op til Jerusalem. Ved Fåreporten i Jerusalem er der en dam, som på hebraisk kaldes Betesda; den har fem søjlegange. I dem lå der en mængde syge, blinde, lamme og krøblinge, som ventede på, at der skulle komme bevægelse i vandet. Til tider fór Herrens engel nemlig ned i dammen og bragte vandet i oprør. Den første, der kom ned i vandet, efter at det var bragt i oprør, blev rask, hvilken sygdom han end led af. Dér lå der en mand, som havde været syg i 38 år. Da Jesus så ham ligge der og vidste, at han allerede havde været der i lang tid, sagde han til ham: »Vil du være rask?« Den syge svarede: »Herre, jeg har ikke et menneske til at hjælpe mig ned i dammen, når vandet er bragt i oprør, og mens jeg er på vej, når en anden i før mig.« Jesus sagde til ham: »Rejs dig, tag din bære og gå!« Straks blev manden rask, og han tog sin bære og gik omkring. Men det var sabbat den dag; derfor sagde jøderne til ham, som var blevet helbredt: »Det er sabbat, og det er ikke tilladt dig at bære din bære.« Han svarede dem: »Det var ham, som gjorde mig rask, der sagde til mig: Tag din bære og gå.« De spurgte ham: »Hvem var den mand, der sagde til dig: Tag den og gå?« Men han, som var blevet helbredt, vidste ikke, hvem det var; for Jesus var gået sin vej på grund af menneskemængden på stedet. Senere mødte Jesus ham på tempelpladsen og sagde til ham: »Nu er du blevet rask; synd ikke mere, for at der ikke skal ske dig noget værre.« Manden gik tilbage og fortalte jøderne, at det var Jesus, der havde gjort ham rask.

Johannesevangeliet 5,1-15

Ja, nu er dette rum jo ikke Betesda dam med fem søjlegange og med et stort oprørt vandbassin i midten. Og Hillerød er ikke ligefrem Jerusalem. Og I, kære menighed, I ligner heldigvis heller ikke, sådan samlet set en flok, der i kamp og iver slås indbyrdes i et ”først til mølle-ræs” om at komme til en helbredende kilde. Men heromme bag kirkens kor, ganske tæt på ligger dog en lille kilde, Sankt Bodils kilde. Her er et småt anlæg med gamle sten på seks meter i diameter. Et lille vansiret skilt viser den nysgerrige hen til kilden, og det er presset ind mellem Shell på Københavnsvej og tunnelen over til Præstevang Skov herover – altså ikke så pittoresk et sted i dag. Men her valfartede folk til, længe før vi havde en kirke akkurat her. Især på Sankt Hans-aften og Valborgsaftenen, hvor kilden på de dage virkede bedst mod mave- og øjensygdomme. Så lidt lighed er her måske til Betesda dam alligevel?

Den største lighed er dog, at herinde er der bestemt nogen, som er kommet, af varierende årsager, i 38 år. Ja, måske er enkelte kommet her i kirken i alle de 60 år, den har stået her. De 60 år som vi i dag med denne festlige gudstjeneste hylder og markerer – med sang, med bøn, med ord, med stor musik, trompeter, lagkage og vin.

Et stort til lykke til vores smukke, hyggelige, varme og firlængede hus, der er inspireret af en vikingelade i Slagelse. Til lykke til alle os i menigheden – og ikke mindst tak til alle dem før os, der har været med til at rejse, vedligeholde og pleje denne kirke på så mange måder.

Udgivet af

Grundtvigsk Forum
Nr. 839, 125. årgang
September 2024
ISSN 0901-2214

Vores kirke her har naturligvis et grundstensdokument. Heri står de sigende og præcise ord om, hvorfor kirken er rejst. Den er rejst:

Gud til ære – menigheden til gavn – andre til et godt eksempel.

Dengang man byggede Betesda dam, ved jeg ikke, om man på samme måde lavede et grundstensdokument. Men det kunne man sagtens, for det var virkelig et monumentalt bygningsværk, som det danske ord ”dam” nok ikke helt understreger. Her tænker vi mere på den lidt klejne kilde ved Shell herover. Men dammen var på størrelse med en fodboldbane. Et enormt anlæg.

Bygningens formål var et helbredelsessted, en art hospital, og det er derfor, at det hedder Betesda.

Det betyder nemlig, barmhjertighedens eller godhedens hus – navnet her er nok det tætteste, vi kommer på et egentligt grundstensdokument, hvor bygningens formål er beskrevet.

Barmhjertighedens hus. Et navn der står i fuld-stændig skærende kontrast til dagens evangeliefortælling om stedet. Her hører vi om et sted, hvor folk med alle forskellige sygdomme på krop og sjæl ligger rundt omkring det 15 meter dybe bassin og håber på, at de kan komme først i vandet, når Guds tilsyneladende frelsende engel kommer forbi i ny og næ. Her hjælper man kun sig selv. Her er alt et kapløb. Her er lidelsen stor. Her er der hårdt og koldt. Her gælder den mest umiddelbare menneskelige lov, at den der kæmper bedst, han skal vinde mest. Et frygteligt budskab i sine rene form og den klareste inkarnation af alt det, som barmhjertighed netop ikke er.

Og her hører vi, at Jesus stiller den lamme mand, der har ligget her dag ud og dag ind blandt kummerlige, fortvivlede mennesker og levet af almiser, det nærmest forbløffende, mystiske spørgsmål, om han vil være rask? Hvortil manden måbende siger, at han netop venter på, at han kan komme ned

i vandet og blive rask, men at ingen har hjulpet ham hertil. Og Jesus siger til ham: ”Tag din bære og gå”, og så bliver han rask.

Denne evangeliefortælling handler ikke om, at vi bare skal ønske det nok, bede nok, eller gøre godt nok, og så bliver vi raske. Den handler heller ikke om, at Gud sender en meningsfuld og opdragende straf over mennesker for at prøve tro og tålmodighed. Men den handler om, at lidelsen og glemslen, er et vilkår i livet – for nogle i høj grad, for andre i mindre grad.

Det der skete den dag ved Betesda dam var, at Jesus så manden, der havde ligget der længe, og han helbredte ham efter alle disse år. Hermed viser han os, at han i de mange andre år var den Gud, der lagde sit øre til smertens råb, som Salmisten der ikke vil have, at Gud ser på dårligdommen, når han skriver: ”Vend dit blik fra mig”. Men at han også er den Gud, der giver velsignelsens svar, den Gud om hvem man også siger: ”Du er Gud, der ser” – han der er med i den dybeste smerte og i den største glæde, og han vil altid være der, vor Fader i himmelen, han lover at han vil skabe nyt i os i livet – og efter livet på jord.

Det betyder præcis det samme, som Jesus’ ord: ”Tag din bære og gå”, som det lyder hele tre gange i Johanneevangeliet i dag. For vi har alle hver vores bære, som vi bærer på i livet.

Manden ved Betesda havde i 38 år sygdommens smerte. For andre kan det være mindet, erindringen om noget tabt og glemt eller noget helt tredje. Vi skal, også når det er svært, forsøge at bære vores egen bære – for Gud er med os, også når bæren virker tyngende. Vi skal alle forsøge at bære vores fortid med os ind i fremtiden, hvad end den byder godt eller skidt.

Og så skal vi slet ikke tro, at fordi man kalder et sted, for ”barmhjertighedens hus”, så bliver det barmhjertigt. Ligesom vi ikke bare kan tage dette

hus, og så sige, nu er det en god og barmhjertig kirke...

Gud til ære – menigheden til gavn – andre til et godt eksempel.

Det er akkurat, hvad det handler om, det er sådan man skaber barmhjertighedens sted, nemlig ved at ære Gud. Pege på ham, og huske på at forsøge at være et godt eksempel for andre. En opgave som man alt for ofte ikke magter, men som man kan bestræbe sig på at opfylde i livet. En bære som man ikke kan bære alene, men som vi kun kan bære sammen som menighed og Gud.

Præstevang Kirke kan vi nok ikke helt kalde for barmhjertighedens sted på den måde. Det ville være utidigt fromt og slemt selvforherligende. Men vi kan godt sige, at kirken var bygget med det for øje, at vi skal forsøge at være barmhjertige sammen, at vi skal forsøge at sætte et godt eksempel, at vi skal elske Gud og næsten.

Vi kan sige, at når Præstevang Kirke her på sin 60-års fødselsdagssøndag, er en kirke, som fungerer godt, og hvor folk er gode til at hjælpe hinanden, så understreger det akkurat, at det ikke er fordi, vi kalder det her for en kirke, at huset netop bliver godt og velfungerende.

Men det er fordi, vi er menighed sammen, som på forskellige måder ærer Gud, og priser den Gud, der er med os i lidelsen og glæden, fordi vi har en gudstjeneste her, der med ritualer og ord giver os rum til at være sammen på en god måde. Præstevang Kirke er måske bygget af gule tegl, af fyrretræ og forgyldte kunstneriske detaljer, men det er *jer*, menigheden, og menigheden før *jer*, der er den egentlige kirke. I er de levende stene, som i nogen tider kan udvise barmhjertighed og til andre tider ikke kan, men forsøger at være kirke sammen – og det er Ordet, evangeliet, der helliger dette hus, der akkurat er rejst til Guds ære.

Ord, som vi ikke kan se, ligesom grundstensordene, for de ligger indkapslet i en sten her i bygningen, da den blev lagt af Kirkeminister Bodil Koch for 61 år siden. Men vi ved de er der, ordene, og de kan minde os og kommende generationer om, hvad der skaber barmhjertighedens hus.

Og over os i tårnet med sit ligesidede, flotte kors, der hænger også to klokker på den ene af dem, står de ord af Grundtvig, som vi om lidt skal synge sammen:

”Kalde på gammel og på ung, mest dog på sjælen træt og tung, syg for den evige hvile”

De klokker, de kalder på dig og mig. Og det har de gjort i 60 år. Må klokkerne blive ved med at kalde alle – gamle som unge, raske som syge – ind i denne dejlige vikingelade, så vi og de sammen kan blive ved med at skabe det diametralt modsatte af Bethesda dams selverklærede, gode hus, hvor alle kæmper for dem selv. Nemlig et hus, hvor vi sammen med Jesus Kristus, som han står her venlig med kalken, kan hjælpe hinanden, som et fællesskab med at tage hver vores bære op og gå, og forsøge at gøre det så godt, som vores liv tillader os det, sådan at huset her er:

Gud til ære – menigheden til gavn – andre til et godt eksempel.

Gud, hjælp os alle dage dertil. Amen.

Andreas Riis Damgaard, sognepræst i Mariendal Kirke, Frederiksberg,

Prædiken er holdt 14. s. e. trinitatis i Præstevang Kirke, til 60-års jubilæet for kirken i 2022

Salmer, DDS:

3 Lovsynger Herren

28 De dybeste lag i mit hjerte

157 Bethesda-søjlernes buegang

323 Kirken den er et gammelt hus

321 O kristelighed!

728 Du gav mig, o Herre, en lod af din jord

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Mariendal Kirke, Frederiksberg
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvigskforum.dk/Søndagslæsning
– her kan du også
tilmelde dig det
elektroniske nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Vartov – Farvergade 27
1463 København K
hej@grundtvigskforum.dk